

Zeszyty
PRASOZNAWCZE

RADA NAUKOWA • SCIENTIFIC COUNCIL

Ireneusz Bobrowski; Jerzy Bralczyk; Agnieszka Cieślikowa; Jacek Dąbała;
Ryszard Filas; Tomasz Goban-Klas; Agnieszka Hess; Wojciech Kajtoch;
Aleksander Kiklewicz; Jacek Kołodziej; Małgorzata Lisowska-Magdziarz;
Tomasz Mielczarek; Lidia Pokrzycka; Teresa Sasińska-Klas; Krzysztof Woźniakowski;
Grażyna Wrona

ZAGRANICZNI CZŁONKOWIE RADY NAUKOWEJ I WSPÓŁPRACOWNICY
FOREIGN MEMBERS OF SCIENTIFIC COUNCIL AND ASSOCIATES

Mihai Coman (Universitatea București);
Andreana Eftimowa (Sofijskijat Uniwersitet „Sweti Kliment Ochridski”);
Lutz M. Hagen
(Institut für Kommunikationswissenschaft, Technische Universität Dresden);
Urszula Kolberová (Ostravská Univerzita v Ostravě); Aleksandr Koroczenskij
(Biełgorodskij Gosudarstwiennyj Nacionalnyj Issledowatielskij Uniwersitet);
Walentina Kulpina (Moskowskij Gosudarstwiennyj Uniwersitet im. Łomonosowa);
Massimo Leone (University of Turin, Italy; University of Shanghai, China);
William H. Melody (University of Technology, Delft);
Györgyi Rétfalvi (Budapesti Kommunikációs és Üzleti Főiskola –
Budapest College of Communication and Business);
Winfried Schulz (Universität Erlangen, Nürnberg);
Benno Signitzer (Institut für Kommunikationswissenschaft, Universität Salzburg);
Slavko Splichal (Univerza v Ljubljani);
Marek Sroka (University of Illinois at Urbana-Champaign);
Irina Uchwanowa-Szmygowa (Biełorusskij Gosudarstwiennyj Uniwersitet, Mińsk);
James William Underhill (Université de Rouen);
Tapio Varis (Tampereen yliopisto – University of Tampere);
Raimar Zeh (Lehrstuhl für Kommunikationswissenschaft,
Friedrich-Alexander-Universität Erlangen-Nürnberg)

INSTYTUT DZIENNIKARSTWA, MEDIÓW I KOMUNIKACJI SPOŁECZNEJ,
OŚRODEK BADAŃ PRASOZNAWCZYCH
UNIwersYTETU JAGIELLOŃSKIEGO

Zeszyty PRASOZNAWCZE

67|nr 1|257|2024

WYDAWNICTWO UNIwersYTETU JAGIELLOŃSKIEGO

Zeszyty Prasoznawcze nr 1 (257), t. 67, Kraków 2024

KOLEGIUM REDAKCYJNE / EDITORIAL BOARD

Magdalena Hodalska (redaktor naczelna, magdalena.hodalska@uj.edu.pl),
Agnieszka Szymańska (zastępca redaktor naczelnej, agnieszka.szymańska@uj.edu.pl),
Edyta Żyrek-Horodyska (sekretarz redakcji, edytazyrek@wp.pl),
Zbigniew Bajka, Beata Klimkiewicz, Władysław Marek Kolasa, Maria Nowina Konopka,
Paweł Planeta, Weronika Saran, Weronika Świerczyńska-Głownia, Agnieszka
Walecka-Rynduch,
Maciej Zweiffel, Rafał Kuś (redaktor statystyczny), Joshua Tan (redaktor językowy),
MyKaila Young (redaktor językowy)

© Copyright by Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego & Autorzy 2024

Publikacja płatna ze środków Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego, stanowiących pomoc przyznaną w ramach programu „Rozwój czasopism naukowych” na podstawie umowy nr RCN/SP/0325/2021/1 z dnia 10.02.2023 r.

Pierwotną wersją czasopisma „Zeszyty Prasoznawcze” (e-ISSN 2299-6362) jest wersja online, publikowana kwartalnie na stronie: www.ejournals.eu/Zeszyty-Prasoznawcze

Niniejsza publikacja stanowi utwór chroniony na podstawie ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych. Prawami do tego utworu dysponuje Wydawca – Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego wraz z uprawnionymi twórcami. Bez zgody Wydawcy niedopuszczalne jest kopiowanie, rozpowszechnianie lub inne korzystanie z niniejszej publikacji, chyba że takie korzystanie następuje w ramach dozwolonego użytku osobistego, publicznego lub licencji otwartego dostępu udzielonych przez Wydawcę.

ADRES REDAKCJI

Instytut Dziennikarstwa, Mediów i Komunikacji Społecznej Uniwersytetu Jagiellońskiego
ul. Prof. S. Łojasiewicza 4, p. 1.103, 30-348 Kraków

ISSN 0555-0025
e-ISSN 2299-6362

Nakład: 120 egz.

WYDAWNICTWO
UNIwersytetu
JAGIELLOŃSKIEGO

www.wuj.pl

WYDAWNICTWO UNIwersytetu JAGIELLOŃSKIEGO

Redakcja: ul. Michałowskiego 9/2, 31-126 Kraków
tel. 12-663-23-80

Dystrybucja: tel. 12-631-01-97
tel. kom. 506-006-674, e-mail: sprzedaz@wuj.pl
Konto: PEKAO SA, nr 80 1240 4722 1111 0000 4856 3325

SPIS TREŚCI

Od Redaktora VII*Maria Nowina Konopka*

ARTYKUŁY

Mozaiki McLuhana. Istota mcluhanizmu we wstępach
do książek wydanych w języku polskim jako klasyka medioznawstwa 9*Dariusz Raś, Marta Woźniak, Mateusz Reptak*Działania podejmowane przez państwo w zakresie zapobiegania
wiktyimizacji wtórnej ofiar przestępstw na tle seksualnym przez
media w Polsce i we Włoszech 25*Natalia Pietruszka*Podcast, czyli od przekazu audialnego w stronę
jego audiowizualnych odsłon.
Perspektywa mediolingwistyczna 41*Aleksandra Kalisz*„Żywy dziennik” jako zabawa dziennikarska 59*Krzysztof Stępnik*Inwigilacja a prywatność.
Dyskursy o systemie Pegasus w wybranych mediach 83*Aleksandra Seklecka, Barbara Brodzińska-Mirowska*Wzorce relacji damsko-męskich w polskich programach
telewizyjnych typu *reality show* opartych na konwencji konkursu 105*Karina Czepiec-Veltzė, Wojciech Kułaga*The BBC’s Framing of Trump’s Reaction to the 2020 Election
and the Capitol Insurrection 121*Fathi Bourmeche*

Z ŻYCIA NAUKOWEGO

Dziennikarstwo jakościowe	137
<i>Aleksandra Kujawiak</i>	
Branża wydawnicza w dobie cyfryzacji	143
<i>Maciej Zweifel</i>	
Seminarium partycypacyjne Obserwatorium Dialogu Obywatelskiego, Wydział Zarządzania i Komunikacji Społecznej Uniwersytetu Jagiellońskiego, 27.10.2023 r.	155
<i>Patrycja Cheba</i>	
AUTORZY	157

OD REDAKTORA

W ręce czytelników oddajemy pierwszy numer *Zeszytów Prasoznawczych*, wydany w nowym, 2024 roku. Prezentujemy w nim zbiór artykułów bardzo różnorodnych tematycznie, ukazujących szerokie spektrum zagadnień mieszczących się w nurcie badań nad mediami i komunikacją społeczną. Tom otwiera tekst autorstwa trójki krakowskich naukowców: Dariusza Rasia, Mateusza Reptaka i Marty Woźniak, stanowiący wynik analizy zebranych zestawów opinii na temat twórczości Marshalla McLuhana zawartych we wprowadzeniach do jego książek, wydanych na polskim rynku wydawniczym. Zaprezentowana w artykule analiza jakościowa, mająca na celu uchwycenie odwzorowanego w tekstach stosunku do głównych myśli i tez McLuhana, pozwoliła zdaniem autorów „na sformułowanie wniosków odnoszących się do spuścizny klasyka medioznawstwa i aktualności jego koncepcji w dobie zmian technologicznych spowodowanych rozwojem sztucznej inteligencji”.

W kolejnym artykule zaprezentowano wyniki analizy prawnych i pozaprawnych działań państwa w zakresie realizacji polityki antywiktyimizacyjnej, w ujęciu komparatystycznym, zestawiając ze sobą działania przyjęte w Polsce oraz we Włoszech. Istotą podjętego przez Natalię Pietruszkę problemu jest zjawisko wiktyimizacji wtórnej przez media osób pokrzywdzonych przestępstwem na tle seksualnym. Jego aktualność oraz waga warte są ze wszech miar pogłębionej, międzyśrodowiskowej debaty, gdyż jak przekonuje autorka, „pomimo obecności pewnych unormowań prawnych odnoszących się wprost do ujawniania wizerunku i danych osobowych pokrzywdzonego (w Polsce), brak sankcji karnych może wiązać się z łamaniem tych norm przez przedstawicieli mediów”, a działania podejmowane przez obydwie analizowane państwa nie są wystarczające.

Aleksandra Kalisz proponuje Czytelnikowi pogłębioną refleksję nad rolą podcastu w zdominowanej przez obraz przestrzeni medialnej. W swym artykule „Podcast, czyli od przekazu audialnego w stronę jego audiowizualnych odsłon. Perspektywa mediolingwistyczna” podejmuje się ustaleń dotyczących pola genologicznego oraz kodów semiotycznych charakterystycznych dla analizowanego konstruktów medialnego. Wieloaspektowe spojrzenie autorki na badany obszar wynikało z obserwacji zmian na rynku audycji internetowych polegających na

odchodzeniu przez autorów od wąskiego, audialnego sposobu przekazu na rzecz tworzenia odcinków w postaci audiowizualnej.

Sceniczne przedstawienie naśladowujące redagowanie dziennika, wymyślone przez Louisa Peyramonta w drugiej połowie XIX wieku, stało się przedmiotem rozważań podjętych na dalszych kartach niniejszego numeru. W artykule zatytułowanym „Żywy dziennik» jako zabawa dziennikarska” Krzysztof Stępnik prezentuje wyniki swoich badań zrealizowanych na próbie około dwustu notatek prasowych opublikowanych w prasie galicyjskiej w latach 1884–1914.

Autorki kolejnego artykułu, Aleksandra Seklecka oraz Barbara Brodzińska-Mirowska, w tekście zatytułowanym „Inwigilacja a prywatność. Dyskursy o systemie Pegasus w wybranych mediach” podejmują próby wyodrębnienia aktorów tworzących ów dyskurs medialny, analizy kontekstów, w jakich ten dyskurs był tworzony, oraz poszukują ram, jakie wyłoniły się z badanych materiałów. Interesująca analiza jest ważnym głosem w dyskusji, która wraz z rozwojem i upowszechnieniem się nowych technologii z pewnością jeszcze przez lata stanowić będzie istotny temat publicznej debaty.

Wzorce relacji damsko-męskich w polskich programach telewizyjnych typu *reality show* opartych na konwencji konkursu to tytuł ostatniego zamieszczonego w niniejszym tomie tekstu. Celem jego autorów, Kariny Czepiec-Veltzé i Wojciecha Kułagi, była analiza odcinków najbardziej popularnych polskich telewizyjnych programów randkowych utrzymanych w konwencji *game show*.

W artykule pt. „The BBC’s Framing of Trump’s Reaction to the 2020 Election and the Capitol Insurrection” Fathi Bourmeche pisze o tym, w jaki sposób stacja BBC relacjonowała wydarzenia na Kapitolu w 2020 roku po przegranych przez Donalda Trumpa wyborach prezydenckich w USA.

Tradycyjnie w ostatniej sekcji numeru znajdują się recenzje najnowszych publikacji oraz teksty referujące przebieg ważnych wydarzeń w środowisku medioznawców. Patrycja Cheba przypomina o zorganizowanym m.in. przez Instytut Dziennikarstwa, Mediów i Komunikacji Społecznej UJ seminarium partycypacyjnym Obserwatorium Dialogu Obywatelskiego. Aleksandra Kujawiak recenzuje najnowszą monografię z cyklu *Współczesne media. Dziennikarstwo jakościowe*, wydaną na UMCS w 2023 roku pod redakcją Iwony Hofman, Danuty Kępy-Figury oraz Magdaleny Pataj. W artykule recenzyjnym, którego punktem wyjścia jest książka Jensa Bammela „From Paper to Platform: Publishing, Intellectual Property and the Digital Revolution”, Maciej Zweifel pisze o problemach branży wydawniczej w dobie cyfryzacji. Zapraszamy do lektury!

Maria Nowina Konopka

 orcid.org/0000-0001-9978-7621

redaktor numeru